

VOL 3, No 60 (60) (2021)

The scientific heritage

(Budapest, Hungary)

The journal is registered and published in Hungary.

The journal publishes scientific studies, reports and reports about achievements in different scientific fields.

Journal is published in English, Hungarian, Polish, Russian, Ukrainian, German and French.

Articles are accepted each month.

Frequency: 24 issues per year.

Format - A4

ISSN 9215 — 0365

All articles are reviewed

Free access to the electronic version of journal

Edition of journal does not carry responsibility for the materials published in a journal.

Sending the article to the editorial the author confirms it's uniqueness and takes full responsibility for possible consequences for breaking copyright laws

Chief editor: Biro Krisztian

Managing editor: Khavash Bernat

- Gridchina Olga - Ph.D., Head of the Department of Industrial Management and Logistics (Moscow, Russian Federation)
- Singula Aleksandra - Professor, Department of Organization and Management at the University of Zagreb (Zagreb, Croatia)
- Bogdanov Dmitrij - Ph.D., candidate of pedagogical sciences, managing the laboratory (Kiev, Ukraine)
- Chukurov Valeriy - Doctor of Biological Sciences, Head of the Department of Biochemistry of the Faculty of Physics, Mathematics and Natural Sciences (Minsk, Republic of Belarus)
- Torok Dezso - Doctor of Chemistry, professor, Head of the Department of Organic Chemistry (Budapest, Hungary)
- Filipiak Pawel - doctor of political sciences, pro-rector on a management by a property complex and to the public relations (Gdansk, Poland)
- Flater Karl - Doctor of legal sciences, managing the department of theory and history of the state and legal (Koln, Germany)
- Yakushev Vasilij - Candidate of engineering sciences, associate professor of department of higher mathematics (Moscow, Russian Federation)
- Bence Orban - Doctor of sociological sciences, professor of department of philosophy of religion and religious studies (Miskolc, Hungary)
- Feld Ella - Doctor of historical sciences, managing the department of historical informatics, scientific leader of Center of economic history historical faculty (Dresden, Germany)
- Owczarek Zbigniew - Doctor of philological sciences (Warsaw, Poland)
- Shashkov Oleg - Candidate of economic sciences, associate professor of department (St. Petersburg, Russian Federation)

«The scientific heritage»

Editorial board address: Budapest, Kossuth Lajos utca 84,1204

E-mail: public@tsh-journal.com

Web: www.tsh-journal.com

CONTENT

ECONOMIC SCIENCES

Sylka I. TECHNOLOGY OF INTELLECTUAL PROPERTY MANAGEMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES ACCORDING TO THE PROCESS APPROACH3	Zubar I., Onyshchuk Yu. PROSPECTS OF HELICULTURE DEVELOPMENT AS AN INNOVATIVE INDUSTRY OF AGRICULTURE IN UKRAINE18
Mineeva V., Baiburina D. MODEL OF MANAGEMENT OF ECONOMIC ACTIVITY OF TRADE ORGANIZATIONS8	Liskovych N. ASSESSING TOOLS FOR THE COMPETITIVE POSITION OF AN AVIATION ENTERPRISE27
Baranova E., Riznichenko S. THE ESSENCE, FEATURES AND CLASSIFICATION OF INNOVATIVE WAYS TO PROMOTE GOODS AND SERVICES12	Aleskerova Yu., Todosiichuk V., Fedoryshyna L. INSURANCE IN TOURISM31
Bondarchuk M., Voloshyn O., Vivchar O., Tishyna K. RISKS IN THE ANTI-CRISIS MANAGEMENT SYSTEM ENTERPRISES OF TERRITORIAL COMMUNITIES15	Khakhonova N. INTERNAL CONTROL AS AN EFFECTIVE TOOL OF THE SMALL BUSINESS MANAGEMENT SYSTEM41
	Chernaya O., Bocharova O. FEATURES OF ASSESSMENT OF THE EFFICIENCY OF USING THE PROPERTY OF THE ORGANIZATION43

PHILOLOGICAL SCIENCES

Horobets A. PERSONIFICATION OF TEMPORAL CONCEPTS AS A KIND OF METAPHORICAL DEPICTION OF REALITY IN THE WORKS OF VINNYTSIA REGION WRITERS OF THE XX th CENTURY48	Issina G., Finagenova V. ON THE PROBLEM OF VERBALIZATION OF RELIGIOUS CONCEPTS63
Nikulnikova Ya., Kaminskaya E. FEATURES OF THE STYLE AND LANGUAGE OF N.S. LESKOV51	Khuako F. CORE PRINCIPLES AND THE SPHERE OF ETHNOPEDAGOGY (ON THE EXAMPLE OF THE CIRCASSIANS)65
Kulumbetova A., Shvaikovskiy A. ABOUT MODERN PERCEPTION OF THE "LITTLE TRAGEDY" "PIR VO VREMYA CHUMY" BY A.S. PUSHKIN54	Dzhioeva V., Tibilova L., Amelioncov A., Sheveleva E. COMMON CIVILIZATIONAL PLATFORM OF RUSSIA AND SOUTH OSSETIA: CONSIDERATION AND RECONSIDERATION OF THE CATEGORY OF TOLERANCE68

PHILOLOGICAL SCIENCES

ПЕРСОНІФІКАЦІЯ ЧАСОВИХ ПОНЯТЬ ЯК РІЗНОВИД МЕТАФОРИЧНОГО ЗОБРАЖЕННЯ ДІЙСНОСТІ У ТВОРЧОСТІ ПИСЬМЕННИКІВ ВІННИЧЧИНИ ХХ СТОЛІТТЯ

Горобець А.

*асистент кафедри української та іноземних мов,
Вінницький національний аграрний університет
аспірант кафедри української мови,*

Вінницький державний педагогічний університет ім. М. Коцюбинського

PERSONIFICATION OF TEMPORAL CONCEPTS AS A KIND OF METAPHORICAL DEPICTION OF REALITY IN THE WORKS OF VINNYTSIA REGION WRITERS OF THE XXth CENTURY

Horobets A.

*assistant at the Department of Ukrainian and foreign languages,
Vinnytsia National Agrarian University, Ukraine*

*postgraduate at the Department of Ukrainian language,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-7186-6782>*

Анотація

У статті визначено роль і характер художніх засобів переносного значення, зокрема метафори та її яскравого різновиду – персоніфікації – на прикладі часових номінацій у творчості письменників Вінниччини ХХ століття. Проаналізовано словникове визначення метафори й персоніфікації, а також спроби сучасних дослідників розмежувати їхні семантичні різновиди. Визначено основні функції метафори та персоніфікації у досліджуваних текстах. Простежено використання метафоричних конструкцій у складі асоціативного поля «час». Джерельною базою є художні твори М. Стельмаха, Є. Гуцала, В. Кобця.

Abstract

The article defines the role and nature of artistic means of figurative meaning, in particular metaphor and its bright variety - personification - on the example of time nominations in the works of writers of Vinnytsia region of the twentieth century. The dictionary definition of metaphor and personification, as well as attempts of modern researchers to distinguish their semantic varieties are analyzed. The main functions of metaphor and personification in the studied texts are determined. The use of metaphorical constructions as a part of the associative field "time" is traced. The source base is the works of art by M. Stelmakh, E. Gutsal, V. Kobets.

Ключові слова: метафора, персоніфікація, лексико-семантичне поле, асоціативне поле, темпоральна номінація, семантика, художні засоби.

Keywords: metaphor, personification, lexical-semantic field, associative field, temporal nomination, semantics, artistic means.

Presenting main material. Metaphor is a means of artistic speech, which consists in the transfer of a feature from one object or phenomenon to another on the basis of similarities between them. The literary dictionary states that "by concentrating and reconciling in its powerful semantic field the most distant or incompatible associations, the metaphor appears as a continuous unarticulated path that can unfold into an internal plot, not perceived from the point of view of rationalists". [1, с. 444]. Metaphor is a special kind of understanding of the world that conveys a holistic picture of perception, imagination, intra-system and creates a certain layer of additional meanings on well-known concepts, establishing a completely new type of linguistic consciousness, and later national color. Thus, one of the main

functions of metaphorical thinking is a cognitive function, which interprets metaphor as the main mental operation, a way of knowing and categorizing the world: "In the process of thinking, analogy plays no less a role than the normalization of the procedure of rational thinking. Turning to something new, complex, a person often tries to use for understanding the elements of some clear and familiar area" [2, с. 142]. So, in the sentence: *Час пролітає над нами, то мов чорна птиця, то як біло-сніжний лебідь; нетривке і скороми-нуче він замітає снігами, пилом забуття, а нерозв'язне підводить в новій красі, що не має ні виміру, ні кінця-краю* (Стельмах М., Правда і кривда, с. 423) the nuclear token time is associated with a strong beautiful bird, which impresses with its courage, bravery, precise sense of justice and proudly takes up

¹ Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.

² Дрібнюк О. Т. Функції метафори у публіцистичному стилі. *Мова і культура*. 2011. Вип. 14, т. 8. С. 140–144. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mik_2011_14_8_24

its protection and at the same time ruthless to temporary emotions and experiences, which is enhanced by comparisons *мов чорна птиця, як біло-сніжний лебідь*. The metaphorical nature of time perception is observed in the expressions used figuratively: *час замітає снігами нетривке і скороминуче, пилом забуття, нерозв'язне (вічне, чисте, добре) підносить у новій красі*.

In the sentence: *Достиглі зорі випадали з небесного життя, не досягнувши земного, і, можливо, звичайний осінній листок був щасливіший за них: він золотим човником падав на п'янку землю, щоб стати землею і дати комусь життя* (Стельмах М., Правда і кривда, с. 411) the author evokes specific associations in the reader, without naming, but describing in detail August - the month when you can see frequent starfalls: *Достиглі зорі випадали з небесного життя, не досягнувши земного*. The author, as if sorry for the stars that fade and lose the opportunity to illuminate someone's path, he opposes them to the autumn leaf, which was destined to germinate new life.

A striking example of the metaphorization of artistic speech is the lexical-syntactic construction: *Здалеку, наче по блакитній воді, поволі пропливав приломлений до плуга орач, а за ним, біля самого неба, вітряки намотувати на свої крила бабине літо і час...* (Стельмах М., Гуси-лебеді летять, с. 509). *Бабине літо* – *Indian summer* as an element of artistic perception enhances the reader's experience of the last warm season, makes you feel the astringent autumn scent and imagine thin cobwebs – the first sign of early autumn: *Пастушок удавано байдуже лягає горілиць на стерню, кладе в узголів'я сплетені руки і ловить очима білі хмари, що з своїх краєчків обтрушують та й обтрушують на поле нитки бабиного літа*. (Стельмах М., Гуси-лебеді летять, с. 510).

The bright examples of metaphorical time perception are sentences: *В діброві імлісті долоні вечора прохолодою пройшлися по його обличчі, трохи остудили гнів...* (Стельмах М., Правда і кривда, с. 322); *Коли густий петрівчанський вечір упав на ліси, насуплений Магазаник добрався до своєї лісової оселі* (Стельмах М., Чотири бродяги, с. 40); *На поля тихо спускався сизувато-синій шовк надвечір'я* (Стельмах М., Правда і кривда, с. 317); *Над поріділими лісами підіймалась і темно-синіми клаптями розповзалась підворушена ніч* (Стельмах М., Правда і кривда, с. 343); *Чуєш, як тато у розлогій долині підрізає ніч* (Стельмах М., Правда і кривда, с. 111). In the center of metaphors in the analyzed sentences are elements of the thematic group "part of the day" of the lexical-semantic field "time", expressed mainly by nouns, in particular in indirect cases, less often – with adjectives: *імлісті долоні вечора прохолодою пройшлися по його обличчі, остудили гнів; петрівчанський вечір упав на ліси; спускався шовк надвечір'я; підіймалась і розповзалась підворушена ніч*; In the last construction: *Чуєш, як тато у розлогій долині підрізає ніч* a metaphor is

used in which the time expressed by the seventh night is not the subject of the action, but only the object to which the action of the character is directed. However, in the given sentence time retains the central semantics of the text.

The researched material gives grounds to assert that the most widespread kind of metaphor in the language of works of art of writers of Vinnytsia region of the XX century is personification.

Personification is "the assimilation of inanimate objects or phenomena of nature to human qualities; a kind of metaphor that contributes to the poetic humanization of the surrounding world" [3, с. 533]. In our opinion, personification can function both in the lexical-semantic and in the associative temporal field. However, the associative field "time" is based on the transfer of signs-symbols of time to a person on the basis of appearance or character: *А тут, перед очима десантників, народжувався новий день* (Кобець В., Пригоди полярних робінзонів, с. 253). Here we see the personification of the birth of a new day, which according to certain associative meanings means dawn. A striking expression of the associative metaphor is the sentence *За вікнами досягають зорі* (Стельмах, Дума про тебе, с. 229), which indicates a regional mental vision of the late evening, widely inherent in Vinnytsia. The personification of the concepts of temporality occupies a special place in the language of works of art of Podolian writers of the twentieth century, as it primarily serves as a means of bringing the reader closer to nature, encourages the recognition of human identity / resemblance to elements, the sun. Using personalized images, writers resort to sentimental traits, reveal the nature of phenomena, processes, states through human feelings that should appear in the mind of the reader during the acquaintance with the text. Personalized temporality is mentally characteristic of Ukrainians, because since ancient times people have been interested in the nature of time, and the clock in general is endowed with magical properties. The personification of temporal concepts in the language of works of art of Vinnytsia writers is quite natural and mentally justified, because time is present in everyone's life, so this artistic tool is full of sacredness and often contains folklore motifs.

As N. Slukhai notes, "personification is considered primarily as a trope of the logical-linguistic axis of pseudo-identity, objectified by metaphor (metaphorical epithet) or comparison." The researcher identifies the following means of personification: predication of qualifiers characteristic of the human world; predication of human actions; predication of human language; predication of human qualities; predication of the ability to express emotions; comparison with the phenomena of the world of nature, with higher sacred entities; predication of the phenomenon of immanent properties, but meaningful with the axiology characteristic of human relations; predication of the process of information

³ Літературознавчий словник-довідник / за ред. Р. Т. Гром'яка, Ю. І. Коваліва, В. І. Теремка. Київ: ВЦ «Академія», 2006. 752 с.

exchange between people and the world of nature, psychological parallelism, revival of the internal form of the erased metaphor (the sun has risen), etc. [4].

Time in the artistic and figurative language of writers of Vinnytsia region can often acquire anthropomorphic features, perform certain actions, including thinking, feeling, sowing, flying, and so on. The personification of temporal concepts in this case is formed by the predication of human actions - a reflection of the actions performed by man in a particular period of time. Due to the author's appropriate use of metaphorical constructions, the recipient can imagine time in the image of a person, plant or celestial body: *А ніч і далі брела заколисаним степом, згори обсівала його росою, а знизу дзвеніла стотисячним стрекотом коників* (Стельмах М., Чотири броди, с. 156); *Жінка гарно примружилась, глянула в далину, туди, куди пішли молоді літа...* (Стельмах М., Чотири броди, с. 116); *Ось пригніться, послушайте, як зима гучить в очеретяну дудку* (Стельмах М., Чотири броди, с. 172); *Дивувався, чудувався і радів, що таки зустрівся з тим дивом, з тим святом, якого роками очікував... з тих передчуттів, які тільки молодість наколисує в душу* (Стельмах М., Чотири броди, с. 172); *І знову йому зоріли вечорові очі, тільки не було спокою ні в них, ні в ньому* (Стельмах М., Чотири броди, с. 174); *Ранок веселими руками промінців викочує з-під землі пше-ничний колобок сонця і ставить його на зелену, з туманцем скатертину озимини* (Стельмах М., Правда і кривда, с. 401); *Літа, Марку, ...так летять, що ніяким способом не зупиниш і ніякими кінцями не доженеш* (Стельмах М., Правда і кривда, с. 369). Time and its elements in the artistic language of writers seem to be in close interaction with the recipient to a somewhat greater extent than the actual characters of the works. It is important that the reader does not need separate training to understand the metaphorical nature of temporal dimensions.

Elements of the lexical-semantic field of temporality vividly demonstrate the author's idiosyncrasy of writers, describe in detail their feelings and experiences through the prism of artistic and figurative worldview system, forming a kind of code of author's time perception, realized in personifications-metaphors: *вечір ворухиться, літо пішло, від'їхав травень, заглянуло літо: Оксамитний холоднуватий вечір ворухиться навколо нас* (Стельмах М., Гуси-лебеді летять, с. 557); *Не чуєш, як літо пішло нашим городом?* (Стельмах М., Гуси-лебеді летять, с. 489); *На човнику й веслі від нас від'їхав травень* (Стельмах М., Гуси-лебеді летять, с. 489); *І в село, через тини, заглянуло літо* (Стельмах М., Гуси-лебеді летять, с. 489). In the analyzed constructions the tokens of temporal semantics acquire human features through bright kinesthetic (*літо пішло, від'їхав травень*) and visual (*заглянуло літо*) associative connections. That is, personified, in fact, not temporal concepts, and feelings that arise in the imagination of the

recipient. Thus, we can observe the expansion of the semantics of the studied units, which encourages the reader to active perceptual activity.

L. Huba [5, с. 616] determines the types of personification by morphological features: 1) nouns – naming inanimate objects and phenomena by nominations to denote creatures; 2) adjectives – transfer of a sign of a living object to an inanimate one: *Блакитними очима дивиться мені в очі весна* (Гуцало, Біль і гнів, с. 306); *Увесь прозорий вечір зачаровано кружляв навколо рум'яної юності* (Стельмах, Велика рідня, с. 421), that is, youth, full of vitality and fresh feelings; 3) verbs – the performance of an inanimate object of a certain action inherent in beings: *Лихий на себе, на все жіноче кодро і на Василю, з якою має перебути ніч, він навіть не помічає дня, що десь загубив сонце* (Стельмах, Чотири броди, с. 85) – that is, *a gloomy day*. A separate group consists of appeals – if a character or author speaks with nonsense, it acquires a personified form and becomes a spiritual object. However, there is no reference to time categories on the material of the studied texts.

According to the semantic principle, the personification of temporal concepts is divided into types by thematic groups of vocabulary: man – part of the day: *Вересневий ранок батьківською рукою поклав на русяву голову новенький, з солдатського сукна картузик і покликав до школи* (Стельмах, Дума про тебе, с. 9); *Погідний ранок обіцяв не менш погідну днину* (Гуцало, Шкільний хліб, с. 178); man – part of the month: *Вже віястий липень поскладав сіно в копиці і думав про те, що з неділі треба складати в полукіпки жито* (Стельмах, Чотири броди, с. 36); man – the name of the hour, minute: *Прозора темінь тиховійно перехлюпувала їх [нісні – А.Г.] з поля на поле, як погожа година переносить пилок з хлібів* (Стельмах, Правда і кривда, с. 363); man – the name of the period of life: *Чи це вже старість всідається на плечі, чи голод тривожить великим та непевним карбованцем і непевним покупцем?* (Стельмах, Чотири броди, с. 82); man – the name of the historical period: *Шлях, по якому минулий вік проскрипів чумацькими мажсами, а цей вік, як блискавками, спалахнув козацькими шаблями Котівського і Примакова* (Стельмах, Чотири броди, с. 160); man – the name of the season: *Осінь дихала вдень легко, наче дитина уві сні, зате ранками на повні груди вдихала й видихала туман* (Гуцало, Шкільний хліб, с. 154); *Хотілось не тільки побачити журавлів, яких обманула припізніла весна, а може, й чимось допомогти їм* (Гуцало, у гаї сонце зацвіло, с. 136) and so on.

Conclusions. The author's language of the writers of Vinnytsia region of the XX century quite variously and colorfully conveys the semantics of temporal nominations. Metaphor is the most common means of their artistic speech. Due to the metaphorical nature of temporal concepts, the reader can imagine time in the image of people, animals, celestial bodies. At the center

4 Наталя Слухай. Персоніфікація в поетичній мові Шевченка. University of Toronto. Academic Electronic Journal in Slavic Studies <http://sites.utoronto.ca/tsq/20/slukhai20.shtml>

5 Губа Л.В. Стилістична фігура персоніфікації у художніх казках Германа Гессе. *Молодий вчений: Філологічні науки.* № 10 (50), жовтень, 2017. С. 614–618.

of the analyzed metaphors are elements of thematic groups: seasonal nominations, names of months, parts of the day and the nuclear token "time" in various singular and numerical forms. Widely used personification of temporal concepts makes it possible to draw a parallel with human life, to trace the patterns of changes in time intervals and social and internal psychological state of man.

We see the prospect of further scientific research in the study of elements of the lexical and semantic field of temporality in the means of artistic language of writers of Vinnytsia region of the twentieth century.

References

1. Гуцало Є. Біль і гнів: 3 вогню воскресли. Повісті. Київ: Дніпро, 1980. 335 с.
2. Гуцало Є. У гаї сонце зацвіло: Орлами орано. Оповідання, повість. Київ: Радянський письменник, 1977. 373 с.

3. Гуцало Є. Шкільний хліб: вибрані твори у 2 т. Т. 1. Київ: Радянський письменник, 1987.

4. Кобець В. Дана, Василько і білий світ. «Житіє «індуса» ТІЯ». «Пригоди полярних робінзонів. Повісті. Вінниця: ТОВ «Консоль», 2010. 320 с.

5. Стельмах М. П. Чотири броди : роман. Київ : Рад. письменник, 1979. 527 с.

6. Стельмах М.П. Велика рідня [Текст] : Роман-хроніка. Київ: Дніпро, 1968. 967 с.

7. Стельмах Михайло Панасович. Дума про тебе : роман. Київ: Дніпро, 1984. 390 с.

8. Стельмах М. Гуси-лебеді летять. Вибрані твори. Київ: Сакцент Плюс, 2005. 736 с.

9. Стельмах М. П. Чотири броди : роман. Київ : Рад. письменник, 1979. 527 с.

ОСОБЕННОСТИ СТИЛЯ И ЯЗЫКА Н.С. ЛЕСКОВА

Никульникова Я.С.

*Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего образования «Армавирский государственный педагогический университет»
кандидат филологических наук, доцент, заведующий кафедрой*

Каминская Э.А.

*ФГБОУ ВО «АГПУ»,
преподаватель*

FEATURES OF THE STYLE AND LANGUAGE OF N.S. LESKOV

Nikulnikova Ya.

Federal State Budgetary Educational Institution of Higher Education "Armavir State Pedagogical University",

candidate of Philological Sciences, Associate Professor, Head of the Department

Kaminskaya E.

*FGBOU VO "AGPU"
teacher*

Аннотация

Статья посвящена анализу коммуникативных аспектов творчества Н.С. Лескова. Исследуются особенности стилистического жанра, а также определяется лексический состав с учетом языковых трансформаций.

Abstract

The article is devoted to the analysis of the communicative aspects of N.S. Leskov's creativity. The features of the stylistic genre are studied, and the lexical composition is determined taking into account language transformations

Ключевые слова: Н. С. Лесков, русская проза, повествование, интертекстуальность, языковые особенности, лексическое значение.

Keywords: N. S. Leskov, Russian prose, narration, intertextuality, language features, lexical meaning.

«Н. С. Лесков характеризуется своим стилем едва ли не больше, чем своими взглядами и сюжетами», – писал журнал «Труд». И сам Н.С. Лесков всегда считал, что «человек живет словами» и полнее всего изображается своей произвольной речевой характеристикой. Внутренний мир своих героев он любил определять по складу их говора: один имел речь тупую и невразумительную – характер его замкнутый и угрюмый; другой

«говорил с таким хитрым извитием слов, что удивляться надо было его речи», – зато и характер имел «легкий и увлекательный» [3, с. 28].

В этом – целая поэтика, целая система писательской работы. В этом – основы характерологии Н.С. Лескова. Он бесповоротно осуждает тех писателей, после чтения которых «нельзя припомнить отдельной ярко очерченной сцены людей с само-